

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Meerjarenraming 2026-2030
Nummer: Z54989/ 160709

Agendapunt: 4

DB: Ja
21-10-2025

BPL: Ja
Gecombineerde
commissie
30-10-2025

FAZ: Ja
Gecombineerde
commissie
30-10-2025

VVSW: Ja
Gecombineerde
commissie
30-10-2025

AB: Ja
19-11-2025

Opsteller:

Opdrachtgever:
Klaas de Veen

Portefeuillehouder:
Jakob Bartelds

Ondersteuning van de afdeling:

☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen:

Reden:

Samenvatting:

Deze meerjarenraming geeft de beleidsmatige en financiële kaders weer voor 2026, met een doorkijk naar 2030. De meerjarenraming naar kosten- en opbrengstsoorten geeft op hoofdlijnen de meerjarencijfers weer. De door belastingheffing te dekken lasten stijgen van € 107 miljoen in 2026 naar € 123 miljoen in 2030. Over de hele meerjarenperiode stijgen de lasten gemiddeld met 4,0% per jaar.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB-voorstel:

Instemmen met de meerjarenraming 2026 – 2030.

Bijlagen:

- Meerjarenraming 2026-2030

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf Secretaris-directeur:

Inleiding

Hierbij bieden wij u de meerjarenraming (MJR) 2026 - 2030 aan. Over de hele meerjarenperiode stijgen de lasten gemiddeld met 4,0% per jaar

Uitgangspunten en normen

Vorig jaar is in het AB van 6 november 2024 de meerjarenraming 2025-2029 vastgesteld. In die meerjarenraming zijn een aantal uitgangspunten van ons waterschap vastgesteld.

Dit betreffen:

- het beëindigen van de "effluentheffing" vanaf 2026;
- geen lastendaling (percentage lager dan 0,0) bij de taak zuiveringsbeheer toepassen;
- alle kosten van het HWBP vanaf 2026 activeren;
- de bestemmingsreserve HWBP inzetten om toekomstige lastenstijgingen bij het watersysteembeheer (HWBP kapitaallasten) te dempen;
- de kosten voor kwijschelding vanaf 2026 toerekenen aan de categorie ingezetenen;
- een structurele formatieve ruimte van 8 FTE opvoeren vanaf 2026;
- het geen gebruik maken van de volgens het nieuwe belastingstelsel geïntroduceerde correctiemethodes.

Voor een nadere toelichting op deze uitgangspunten wordt verwezen naar het desbetreffende bestuursvoorstel. In de begroting 2026 is met het vastgestelde rekening gehouden.

Belangrijke uitgangspunten waarmee, naast het voorgaande, bij het opstellen van de meerjarenraming ook rekening is gehouden:

Uitgangspunten met een financiële doorwerking in de meerjarenraming

- Jaarlijkse stijging personeelslasten: 5% voor 2026 en 4% voor 2027 t/m 2030 (op basis van de verwachtingen van het CPB).
- Daarnaast is rekening gehouden met extra personeelslasten als gevolg van cao-afspraken van € 425.000,-.
- Prijsstijging (inflatie); 2% voor 2026 t/m 2030 (op basis van de verwachtingen van het CPB).
- Investeringsvolume € 24 miljoen (inclusief € 4 miljoen solidariteitsbijdrage HWBP), hierop zijn de kapitaallasten berekend.
- Als rente(omslag)percentage is voor 2026 2,14% gehanteerd en voor de overige jaren is een percentage van 2,2% gehanteerd.
- Hogere bijdrage aan Noorderzijlvest inzake de GR zuiveren in 2026 van € 1.467.000,-. Voor de jaren hierna bedraagt de stijging vanaf 2027 € 166.000,-, € 358.000,-, € 173.000,- en € 591.000,-.
- Hogere jaarlijkse bijdrage aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ van € 250.000,-.

Uitgangspunten die nog geen financiële doorwerking hebben in de meerjarenraming

- De mogelijke kosten voor de gedragscode beheer en onderhoud (o.a. klepelbeleid) zijn nog niet meegenomen in de meerjarenraming. De komende periode worden deze kosten nader geïnventariseerd.
- Daarnaast wordt nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van het nieuwe waterbeheerprogramma 2028-2033.
- Tot slot zijn er nog een aantal ontwikkelingen die (mogelijk) na de meerjarenperiode invloed kunnen hebben (hogere HWBP-bijdrage vanaf 2030 (wordt geactiveerd en de afschrijvingslast zal vanaf 2031 toenemen), medicijnrestenverwijdering, stijging bijdrage GR Noorderzijlvest in

verband met aanvullende investeringen na 2030). Hier is in deze meerjarenraming nog geen rekening gehouden.

Een aantal posten wordt hierna toegelicht.

Stijging personeelslasten

Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen en sociale lasten is, op basis van de verwachtingen van het CPB en het onderhandelingsresultaat van de cao voor 2025 en 2026, voor 2026 uitgegaan van 5%. Voor de jaren 2027 t/m 2030 is uitgegaan van 4%. Met dit percentage kunnen naar verwachting reguliere ontwikkelingen, zoals aanpassingen in de sociale lasten (o.a. sociale- en pensioenpremies), de verhoging van de salarissen (cao-uitkomsten) en de reguliere loonrondes worden gedekt.

De personeelsformatie is conform het bestuursvoorstel "Uitgangspunten meerjarenraming 2025-2029" toegenomen met 8 fte van 338,5 fte naar 346,5 fte.

Extra personeelslasten als gevolg van de cao

Begin april 2025 is een onderhandelingsresultaat bereikt over een nieuwe cao voor de waterschappen. Deze cao kent een looptijd van 24 maanden van 01-01-2025 t/m 31-12-2026. Voor deze cao-periode is een automatische prijscompensatie (APC) afgesproken met een extra plus. De lonen stijgen hierdoor automatisch mee met de inflatie door de APC en de plus zorgt voor een koopkrachtverbetering.

Voor 2025 betekent dit:

- Per 1-1-2025 worden de salarissen verhoogd met € 50 bruto op basis van een voltijdsdienstverband;
- Per 1-1-2025 een loonsverhoging van 3,3% (de APC).

Dit betekent, afhankelijk van de functieschaal, een loonsverhoging van gemiddeld 4,5%.

In onze begroting 2025 is rekening gehouden met een totale stijging van de personeelslasten van 5% (inclusief de sociale lasten en reguliere loonrondes door middel van ontwikkeling binnen de functieschaal). Een herberekening toont aan dat door het onderhandelingsresultaat deze 5% niet meer toereikend is om de stijging van de personeelslasten op te vangen.

Rekening houdend met het onderhandelingsresultaat bedraagt het nadeel op de personeelslasten voor 2025 € 225.000,-. Dit heeft ook een structurele doorwerking naar 2026.

Daarnaast zijn wij op basis van de vorig jaar vastgestelde cao genoodzaakt om aanpassingen door te voeren in meerdere personele regelingen. Dit betreft onder andere een uitbreiding van het aantal functies dat in aanmerking komt voor de regeling werkomstandigheden toelage. Het nadeel hiervan bedraagt € 200.000,-.

Prijsstijging (inflatie)

Op basis van de verwachting voor de komende jaren van het CPB en de reeds meegenomen specifieke verhogingen is voor de meerjarenperiode een inflatiestijging gehanteerd van 2%.

Kapitaallasten

In deze meerjarenraming wordt rekening gehouden met de kapitaallasten behorende bij een investeringsvolume van € 24 miljoen. Hierbij is vanaf 2026 rekening gehouden met extra kapitaallasten als gevolg van het activeren van alle kosten van het HWBP (bovenop het volume van € 20 miljoen). De solidariteitsbijdrage HWBP bedraagt jaarlijks ongeveer € 4 miljoen.

Rente(omslag)percentage

De rentemarkt is de afgelopen jaren sterk veranderd als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daarmee ontstane sterke inflatie. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in recordtempo verhoogd van een negatieve stand in 2022 naar 4,00% in oktober 2023. Inmiddels is de rente 'verlaagd' naar een stand van 2,00%. Dit betreft de rente op kortlopend geld (rekening-courantkrediet bij de bank). Verdere renteverlagingen op korte termijn worden op dit moment niet verwacht. Voor de langere termijn is dit sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie.

De rente op langlopende geldleningen (15 tot 30 jaar) varieert momenteel (begin september 2025) tussen de 3,25% en 3,75% en ligt derhalve een stuk hoger dan de rente op kortlopend geld. Ook de ontwikkeling van de rente op langlopende geldleningen valt moeilijk te voorspellen. In de begroting 2026 is uitgegaan van de huidige rentepercentage voor kortlopend geld en langlopende geldleningen. Het berekende renteomslagpercentage voor 2026 bedraagt 2,14% (begroting 2025 2,10%). De rentestijging bedraagt € 224.000,-.

De jaarlijks aangetrokken leningen zijn, met name, voor de herfinanciering van de aflossingen op bestaande leningen. Eventuele rentestijgingen (in kleine stapjes) hebben op het renteomslagpercentage geen nadelig effect zolang de herfinanciering tegen een lager percentage dan het huidige renteomslagpercentage van 2,14% is. Wanneer het rentepercentage hierboven ligt, zal het renteomslagpercentage met kleine stapjes gaan stijgen.

GR Noorderzijlvest

Ten behoeve van een doelmatige uitoefening van (grootschalige) taakonderdelen inzake het zuiveren en laboratoriumwerkzaamheden werken de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest sinds 1 januari 2000 samen en zijn daartoe een lichte gemeenschappelijke regeling aangegaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Onze bijdrage aan Noorderzijlvest in 2026 inzake het zuiveren is € 1.467.000,- hoger dan onze bijdrage 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door in 2026 uit te voeren groot onderhoud en daarnaast door stijgende kapitaallasten.

De komende jaren zal onze bijdrage ook hoger worden door geplande investeringen binnen de GR. Voor de jaren hierna bedraagt de stijging vanaf 2027 namelijk € 166.000,-, € 358.000,-, € 173.000,- en € 591.000,-.

Hogere bijdrage aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ

De waterschappen gebruiken de WOZ-waarde van gebouwde onroerende zaken voornamelijk als heffingsmaatstaf voor de watersysteem- en wegenheffing. Gemeenten stellen de WOZ-waarden vast. Samen met het Rijk en de gemeenten dragen de waterschappen bij aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ. Sinds 2015 heeft de Unie succesvol gelobbyd voor een lagere bijdrage van de waterschappen. Er was een horizon verbonden aan deze lagere bijdrage, namelijk tot en met het jaar 2025. In het afgelopen driekwart jaar heeft de Unie geprobeerd om deze lagere bijdrage voor 2026 en verder veilig te stellen. Echter, tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen van 6 maart jl. heeft het kabinet aangegeven dat de bijdrage vanaf 2026 weer op de oorspronkelijke grondslag zal worden gebaseerd. Dit betekent een fors hogere bijdrage.

De Unie heeft bezwaren geuit tegen deze hoge bijdrage. Er is afgesproken dat er snel een onderzoek zal starten naar een nieuwe kostenverdeelssystematiek. Het doel is om de situatie met een onredelijk hoge bijdrage van de waterschappen zo snel mogelijk te beëindigen, bij voorkeur al voor 2027. Voor 2026 moeten de waterschappen rekening houden met een totale bijdrage die € 10 miljoen hoger ligt dan in 2025, namelijk € 21,8 miljoen.

Voor ons waterschap betekent dit een nadeel van € 250.000,-. Dit is structureel verwerkt in de meerjarenraming 2026-2030.

Overige ontwikkelingen

Tot slot zijn er nog een aantal ontwikkelingen die tijdens of (mogelijk) na de meerjarenperiode invloed kunnen hebben. Deze zijn nog niet in deze meerjarenraming verwerkt.

Ten eerste hebben de 21 waterschappen in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van 13 december 2024 een besluit genomen over extra middelen voor het HWBP. De 21 waterschappen willen voor de periode 2030-2036 € 1,25 miljard extra investeren in dijkversterkingen van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) onder de voorwaarde dat het Rijk hetzelfde bedrag beschikbaar stelt. Voor ons zou dit vanaf 2030 een verhoging van onze jaarlijkse solidariteitsbijdrage HWBP betekenen van € 4,6 miljoen naar € 8,3 miljoen (stijging van € 3,7 miljoen). Aangezien besloten is alle kosten van het HWBP vanaf 2026 te gaan activeren betekent dit dat de kapitaallasten vanaf 2031 zullen toenemen (bijdrage 2030 wordt vanaf 2031 in 30 jaar op afgeschreven).

Daarnaast wordt nog opgemerkt dat de huidige discussie over het verwijderen van medicijnresten, op termijn kan leiden tot een kostenverhoging van de taak zuiveringsbeheer.

Lastenontwikkeling

De meerjarenraming naar kosten- en opbrengstsoorten geeft op hoofdlijnen de meerjarencijfers weer. De door belastingheffing te dekken lasten stijgen van € 107 miljoen in 2026 naar € 123 miljoen in 2030.

De MJR is opgesteld conform de in hoofdstuk 1 genoemde uitgangspunten. Daarnaast zijn bij het watersysteembeheer de reserves ingezet tot de minimumomvang aan het einde van de meerjarenperiode. Voor het zuiveringsbeheer is in 2026 aan de reserve zuiveringsbeheer toegevoegd, teneinde een lastendaling van deze taak te voorkomen. Met een tariefverlaging zijn in het verleden slechte ervaringen opgedaan en derhalve is in het bestuursvoorstel "Uitgangspunten en contouren meerjarige tariefontwikkeling" (AB 2 oktober 2024) voorgesteld om geen tariefdaling voor het zuiveringsbeheer te introduceren. Dit mede ook gelet op (mogelijke) toekomstige kosten met betrekking tot o.a. het verwijderen van medicijnresten en investeringen binnen de GR met Noorderzijlvest. De jaren na 2026 wordt geen gebruik gemaakt van de reserve zuiveringsbeheer.

	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Uitkomst x € 1.000</i>					
- Totaal lasten	117.546	120.921	124.378	128.152	132.530
- Totaal baten	-8.922	-9.129	-9.223	-9.296	-9.407
- <i>Netto lasten</i>	<i>108.624</i>	<i>111.792</i>	<i>115.155</i>	<i>118.856</i>	<i>123.123</i>
<i>Dekking x € 1.000</i>					
- Belastingopbrengsten	107.099	110.792	114.755	118.806	123.298
- Algemene reserve	1.525	1.000	400	50	-175
<i>Totaal</i>	<i>108.624</i>	<i>111.792</i>	<i>115.155</i>	<i>118.856</i>	<i>123.123</i>

	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Uitkomst per taak in %</i>					
- Totaal; stijging	5,5%	3,4%	3,6%	3,5%	3,8%
- Watersysteembeheer	10,3%	5,9%	4,2%	4,2%	4,2%
- Zuiveringsbeheer	0,0%	0,3%	2,7%	2,6%	3,3%

Tarieven / voorbeeld belastingbetalers

Kostentoedeling

In deze meerjarenraming is over de hele meerjarenperiode de op 1 oktober 2025 vastgestelde kostentoedeling voor de taak watersysteembeheer verwerkt. Door de inwerkingtreding van wijzigingen in de Waterschapswet per 1 januari 2026 is de gebruikte methode om de kosten toe te delen gewijzigd en was een herziening van de kostentoedelingsverordening noodzakelijk.

In deze meerjarenraming 2026 - 2030 is met de volgende kostentoedelingspercentages gewerkt.

	2026	2027	2028	2029	2030
Ingezetenen	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%
Gebouwd	50,8%	50,8%	50,8%	50,8%	50,8%
Ongebouwd	19,8%	19,8%	19,8%	19,8%	19,8%
Natuur	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

Op grond van de Waterschapswet moet het waterschap maximaal eens per vijf jaar de kostentoedeling herzien. Normaal gesproken is de volgende herziening van de kostentoedeling gepland voor 2030.

Eenheden

Voor de uiteindelijk vast te stellen tarieven zijn ook de heffingseenheden (de heffingsmaatstaf) bepalend. Via het Noordelijk Belastingkantoor ontvangt het waterschap een prognose van de ontwikkeling van deze heffingseenheden. Over het algemeen neemt het aantal ingezetenen jaarlijks toe (het aantal ingezetenen is gekoppeld aan het aantal woningen en niet aan bevolkingsgroei) en stijgt eveneens de WOZ waarde jaarlijks. Het aantal hectares ongebouwd en natuur daalt jaarlijks licht doordat onbebouwde grond wordt gebruikt vooral voor woningen en industriële ontwikkelingen.

Bij het zuiveringsbeheer daalt het aantal ve's van bedrijven in 2026. Dit komt vooral doordat als gevolg van het aangepaste belastingstelsel afvalwater dat rechtstreeks op onze persleiding is aangesloten (zogenaamde separate afvalwaterstromen) uiteindelijk bij een ander waterschap wordt gezuiverd niet meer door ons kan worden aangeslagen.

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers

	2026	2027	2028	2029	2030
Gezin met een huurhuis	3,5%	1,3%	2,7%	2,6%	3,1%
Gezin met een eigen woning	5,7%	2,5%	3,1%	3,1%	3,4%
Gezin met een agrarisch bedrijf	0,5%	6,0%	4,3%	4,3%	4,3%
MKB bedrijf	6,1%	3,7%	3,6%	3,5%	3,8%
Industrieel bedrijf	1,0%	0,6%	2,6%	2,5%	3,1%
Beheerder natuurterrein	9,4%	5,8%	4,2%	4,2%	4,1%

De lastenontwikkeling van onze “voorbeeldbelastingbetalers” was in de kadernota 2026-2030 (AB 2 juli 2025) als volgt:

	2026	2027	2028	2029	2030
Gezin met een huurhuis	3,3%	1,0%	2,5%	2,2%	2,9%
Gezin met een eigen woning	6,4%	2,4%	2,9%	2,7%	3,1%
Gezin met een agrarisch bedrijf	1,1%	6,1%	4,1%	4,0%	3,8%
MKB bedrijf	7,9%	3,6%	3,4%	3,2%	3,4%
Industrieel bedrijf	1,0%	0,3%	2,4%	2,1%	3,0%
Beheerder natuurterrein	9,1%	6,0%	4,0%	3,8%	3,5%

De afwijking ten opzichte van de kadernota komt onder andere door afwijkingen in de heffingseenheden (hectares etc.) en het onderscheid van het tarief gebouwd in woningen en niet-woningen. Dit onderscheid zorgt ervoor dat bij de ‘voorbeeld belastingbetalers’ (kleine) verschillen ontstaan in de lastenstijging bij de bedrijven.

Omvang reserves

De omvang van de algemene reserves per 1 januari 2026 is als volgt:

Taak	Stand per 1 januari 2026 (incl. NJR 2025)	Minimum omvang (basis: risico-inventarisatie)	Tekort (-) t.o.v. minimum Overschot (+)
Watersysteembeheer	5.498.000	1.989.000	+ 3.509.000
Zuiveringsbeheer	1.871.000	824.000	+ 1.047.000
Totalen	7.369.000	2.813.000	+ 4.556.000

Omvang risico's

Op basis van de recente actualisatie van de risico-inventarisatie is de minimale omvang van de reservepositie vastgesteld op afgerond € 2,8 miljoen. Dit is het benodigde weerstandsvermogen.

Watersysteembeheer

Ingaande 2011 wordt de algemene reserve van de taak watersysteembeheer ingezet voor egalisatie van de tariefstijgingen. De algemene reserve wordt hiervoor ingezet tot de minimumomvang. Inzet van de algemene reserve betekent dat een deel van de netto last niet wordt gedekt door belastingopbrengsten maar door een onttrekking aan de reserve. Aanleiding hiervoor waren een aantal grote kostenstijgingen waar wij als waterschap geen invloed op hadden. Voorbeelden hiervan zijn de overdracht van het muskusrattenbeheer en de jaarlijkse bijdrage Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP).

In de meerjarenraming 2026-2030 wordt deze reserve in de jaren 2026 tot en met 2029 ingezet tot iets onder de minimumomvang. In 2030 wordt aan de reserve toegevoegd, zodat de verwachte stand ultimo 2030 rond de minimumomvang ligt. Deze inzet van de reserve wordt deze meerjarenperiode gedaan teneinde een stabiele lastenontwikkeling te realiseren.

Zuiveringsbeheer

Voor het zuiveringsbeheer is in 2026 aan de reserve zuiveringsbeheer toegevoegd, teneinde een lastendaling van deze taak te voorkomen. Met een tariefverlaging zijn in het verleden slechte ervaringen opgedaan en derhalve is middels het bestuursvoorstel "Uitgangspunten en contouren meerjarige tariefontwikkeling" (AB 1 oktober 2025) besloten om geen tariefdaling voor het zuiveringsbeheer te introduceren. Dit mede ook gelet op (mogelijke) toekomstige kosten met betrekking tot o.a. het verwijderen van medicijnresten, reductiemaatregelen voor methaan en lachgas en investeringen binnen de GR met Noorderzijlvest.

Omvang reserves

Volgens deze meerjarenraming ziet het verloop van de algemene reserves er als volgt uit:

Tabel verloop algemene reserves 2026 – 2030 (per 31/12)

	2026	2027	2028	2029	2030
Watersysteembeheer	5.498.000	3.298.000	2.298.000	1.898.000	1.848.000
aanwending (-) / toevoeging (+)	-2.200.000	-1.000.000	-400.000	-50.000	175.000
Saldo per 31/12	3.298.000	2.298.000	1.898.000	1.848.000	2.023.000
Zuiveringsbeheer	1.871.000	2.546.000	2.546.000	2.546.000	2.546.000
aanwending (-) / toevoeging (+)	675.000	0	0	0	0
Saldo per 31/12	2.546.000	2.546.000	2.546.000	2.546.000	2.546.000

Communicatie

Over de financiële ontwikkelingen wordt gecommuniceerd vanuit de communicatie over het begrotingsvoorstel.

Voorstel

Instemmen met de meerjarenraming 2026 – 2030

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf